Advies

Krijtlijnen voor een omgevingsraad

Advies “naar een omgevingsraad in 2027”, op basis van de opgegeven krijtlijnen

Datum van goedkeuring	**Dinsdag 10/11/2026**
Volgnummer	2026|027
Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel 2
Krachtlijnen 3
Procesbeschrijving 4
Adviesgedeelte 5
1 Contextelementen en beschrijving van wat voorligt 5
2 Bespreking vanuit het oogpunt van vier vormingsprincipes 6
2.1 Vormingsprincipe 1: naar een strategische actor voor transities 6
2.2 Vormingsprincipe 2: selectiviteit richting strategische advisering 8
2.3 Vormingsprincipe 3: structurering in functie van de opdracht 10
2.4 Vormingsprincipe 4: deugdelijke governance en passende autonomie 12
Bijlage 1. Voorstel van samenstelling van de plenaire raad 15
Bijlage 2. Overzicht van basisdecreten in het Beleidsdomein Omgeving 16
Bijlage 3. EU-regelgeving om prospectief mee om te gaan 17
Bijlage 4. Overzicht van decretaal vastgelegde adviesplichten voor de Minaraad 22
Bijlage 5. Standaardwaarborgen voor onafhankelijkheid van een 'strategische adviesraad' 26
Bijlage 6. Bibliografie 29

Krachtlijnen

Bij de vorming van de Omgevingsraad staat voor de Minaraad de vraag centraal of de nieuwe raad daadwerkelijk als een volwaardige strategische adviesraad kan functioneren. Dit veronderstelt een breed genoeg inhoudelijk bereik, ruimte voor vroegtijdige en selectieve eigen initiatieven, sterke werkvelden en gespecialiseerde voorbereiding, een volwaardige maatschappelijke dialoog en voldoende autonomie en werkvermogen.

De concrete institutionele vormgeving moet deze functies ondersteunen en moet tegelijk waarborgen dat de verschillende maatschappelijke perspectieven herkenbaar en gelijkwaardig tot hun recht kunnen komen, zowel in de advisering als in de ruimere werking van de adviesraad. Vanuit deze samenhang moeten ook de navolgende aanbevelingen worden gelezen.

Strategisch adviseren en hierbij daadwerkelijk strategische actor zijn:

1: Creëer een 'strategische actor'

2: Geef de Omgevingsraad een strategisch bereik

3. Formuleer een missie en visie die past bij de strategische opdracht

Selectiviteit erkennen en hiertoe criteria en processen uitwerken:

4: Streef naar rationalisatie van de adviesplichten

5: Neem de Europese ontwikkelingen selectief mee

6: Kom tot een doorgesproken programmering

Tweelaagse structuur realiseren en werkvelden duurzaam verankeren:

7: Kies voor een maatschappelijk samengestelde plenaire raad

8: Waarborg het evenwicht, ook bij invoering van een derde geleding

9: Zorg voor relevante werkgroepen

Autonomie erkennen en die concreet vertalen in werkvermogen en gezag:

10: Veranker dat het om een 'strategische adviesraad' gaat

11: Zorg voor een krachtig dagelijks bestuur

12: Laat de werkgroepen volwaardig tot hun recht komen

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	**Vrijdag 23 oktober 2026**
Naam adviesvrager + functie	**Jo Brouns, Vlaams minister voor Omgeving en Landbouw**
Rechtsgrond van de adviesvraag	**Bestuursdecreet, artikel III.94., §1, 2°: "*bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie*".**
Adviestermijn	**12 werkdagen**
Samenwerking	//
Overlegcommissie	**Ad hoc overlegcommissie**
Betrokken experten	//
Vergaderingen: soort + datum	– **Werkvergadering op donderdag 29 oktober** – **Werkvergadering op donderdag 5 november** – **Werkvergadering op maandag 9 november** – **Raadszitting op dinsdag 10 november**

Met de voor advies voorgelegde startnota – of krijtlijnennota – werden de Minaraad en de SARO betrokken bij de inhoudelijke voorbereiding van de toekomstige Omgevingsraad. Aan beide raden werd gevraagd om hierover uiterlijk 10 november 2026 advies uit te brengen.

De aldus tot stand gekomen adviezen zullen worden verwerkt in een non-paper, waarover eind november verder overleg met de raden is voorzien. Deze non-paper moet de basis vormen voor een eerste principiële beslissing van de Vlaamse Regering, waarin de inhoudelijke en procedurele aanpak voor de vorming van de Omgevingsraad concreter wordt ingevuld. De formele decretale besluitvorming wordt beoogd in 2027.

Adviesgedeelte

1 Contextelementen en beschrijving van wat voorligt

[1] **De aangekondigde optimalisatieoefening van strategische adviesraden**. In het regeerakkoord 2024-2029 werd vooropgesteld: "In de verschillende fasen van de beleidsvoering hebben we genoeg aandacht voor overleg met het maatschappelijke middenveld en andere belanghebbenden" samen met "Vanuit de ambities rond efficiëntie en kwaliteit van inspraak voeren we voor de bestaande adviesorganen een doorgedreven optimalisatieoefening door".[1]

In lijn hiermee nam de Vlaamse Regering in december 2025 een drietal beslissingen over strategische adviesraden: (1) de diverse raden moesten, vanaf het begrotingsjaar 2027, een structurele besparing realiseren van 20%; (2) het aantal aan het adviesradenlandschap verbonden rechtspersonen moest worden verminderd; (3) de Minaraad en de SARO moesten fuseren tot een omgevingsraad. In juni 2026 verfijnde de Vlaamse Regering deze beslissingen voor SARO en Minaraad.

[2] **Sterkere onderlinge verweving en 'Europeanisering' van omgevingsopgaven**. Een bijkomende factor is dat het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, voor wat het omgevingsbeleid aangaat, de nadruk legt op beleidsintegratie en samenwerking, op gebiedsgerichte afwegingen en op een meer samenhangende benadering van vraagstukken inzake ruimte, milieu, natuur, erfgoed, water, bodem, klimaat en energie met economische ontwikkeling.[2]

Een andere structurerende factor is dat het Vlaamse omgevingsbeleid in toenemende mate wordt bepaald door Europese doelen en regelgevingskaders. Deze kaders werken veelal gelijktijdig door over verschillende beleidsvelden heen. Daardoor neemt het belang toe van een tijdige maatschappelijke bespreking hiervan.

[3] **Overzicht van de voorgestelde inhoudelijke krijtlijnen**. De voorgelegde krijtlijnennota beoogt met de Omgevingsraad te komen tot een geïntegreerde en meer strategische advieswerking, die voortbouwt op het huidige bereik van SARO en Minaraad. Voorgesteld wordt een beperkte, overwegend generalistisch samengestelde plenaire raad, ondersteund door werkvelden en werkgroepen waarin sectorspecifieke expertise wordt georganiseerd. Deze werking moet gepaard gaan met meer selectiviteit ten aanzien van operationele adviesvragen. De Omgevingsraad zou over voldoende autonomie moeten beschikken inzake programmering, werking, middelen en advisering, terwijl het secretariaat zou worden ingekanteld bij het Departement Omgeving.

---

[1] VLAAMSE REGERING (2024), p. 98.

[2] VLAAMSE REGERING (2024), voorbeelden: "*Binnen de Vlaamse overheid gaan we verkokering tegen en ondersteunen we investeringsprojecten die de cruciale transitie naar verduurzaming …*" (p. 66), "*Geïntegreerde investeringsagenda's en gebiedsontwikkeling*", "*ondersteuning aan gebiedsgerichte coalities*" en "*in samenwerking met de stakeholders een openruimtepact*" (p. 67), "*het integraal beleid inzake ons Vlaams watersysteem*" (p. 70), "*samenwerking tussen het Departement Omgeving, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Agentschap Wegen en Verkeer*" (p. 74), "*samenwerking met de Regionale Landschappen*" (p. 75), "*een gebiedsgerichte en oplossingsgerichte aanpak*" (p. 77), "*het concept 'integrale maatschappelijke benadering'*" (p. 80).

2 Bespreking vanuit het oogpunt van vier vormingsprincipes

[4] **Vier vormingsprincipes om te komen tot een omgevingsraad**. In mei 2026 ontwikkelde de Minaraad vier vormingsprincipes, als mogelijk referentiekader voor de uitwerking van een omgevingsraad en voor de beoordeling van institutionele opties: de Omgevingsraad (1) moet fungeren als een strategische actor voor transities in het omgevingsbeleid, (2) moet selectiviteit betrachten op basis van programmering, agendering en doorgeleiding, (3) moet een gelaagde samenstelling krijgen, met een beperkte plenaire raad naast thematische werkgroepen en (4) moet beschikken over voldoende autonomie, werkvermogen en gezag om een governance mogelijk te maken die aan de opdracht beantwoordt.[3] De vier principes moeten in samenhang worden toegepast, en vormen aldus het "klavertjevier" van de Omgevingsraad (zie voorpagina).

2.1 Vormingsprincipe 1: naar een strategische actor voor transities

[5] **Wat stelt de krijtlijnennota voor?** De krijtlijnennota stelt een omgevingsraad voor die zich in eerste instantie zou richten op "*strategische dossiers*". De raad kan in dit verband "*uit eigen initiatief adviezen uitbrengen over zelfgekozen thema's (op hoofdlijnen) of over decreten en besluiten waarover zij het nodig acht te adviseren*". De Omgevingsraad wordt bovendien geacht "*oplossingsgericht*" na te denken "*over maatschappelijke tegenstellingen*" en krijgt ook "*een klankbordfunctie van het maatschappelijk middenveld*".

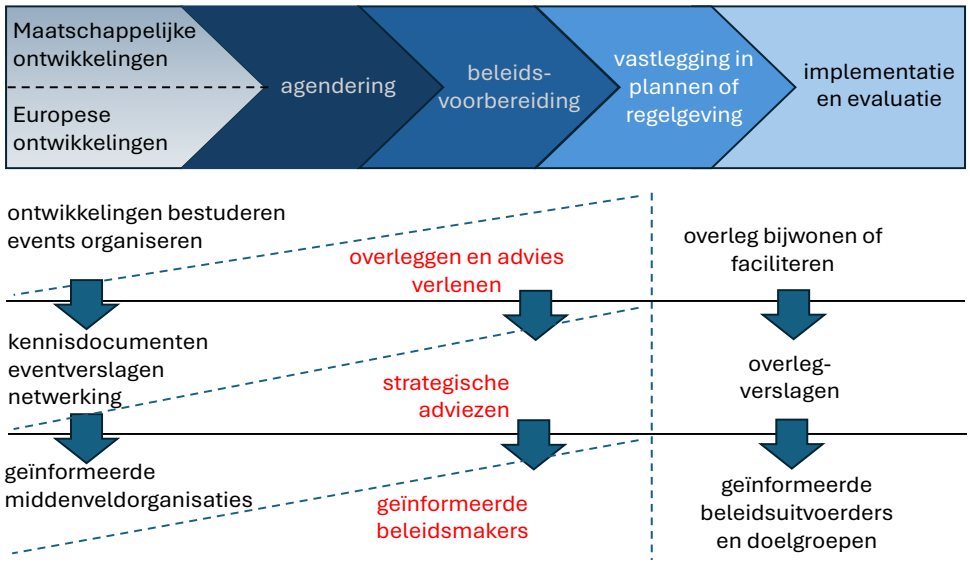
[6] **Algemene appreciatie: goed dat het 'strategisch adviseren' centraal wordt gesteld.** De krijtlijnennota kiest er terecht voor om het accent te leggen bij strategische dossiers. "Strategisch adviseren" veronderstelt volgens de Minaraad echter dat de toekomstige Omgevingsraad ook als een "strategische actor" kan optreden. Door te verwijzen naar "*oplossingsgericht denken*", "*klankbordfunctie*" en "*eigen initiatief*", gaat de krijtlijnennota wel impliciet uit van deze gedachte, maar werkt zij die nog niet verder uit.

[7] **Aanbeveling 1: creëer een 'strategische actor'**. Een strategische adviesraad moet niet alleen reageren op adviesvragen, maar ook proactief beleidsontwikkelingen detecteren en daaruit strategische opgaven selecteren. Door hierover studie, dialoog en standpuntvorming te organiseren, kunnen inzichten en draagvlak worden opgebouwd die later renderen in concrete adviestrajecten.

De Omgevingsraad moet daarom op verschillende momenten in de beleidscyclus kunnen optreden: van maatschappelijke en Europese ontwikkelingen, over agendering en beleidsvoorbereiding, tot besluitvorming, implementatie en evaluatie.

[3] MINARAAD – DAGELIJKS BESTUUR (2026). Met deze principes werd voortgebouwd op eerdere standpunten van de raad, maar ook op een feitenanalyse van de adviespraktijk van de laatste vijf jaar van Minaraad en SARO. Zie VERHEEKE (2026).

Figuur: een 'Omgevingsraad' als strategische actor

De verschillende niet-adviesmatige (verkennende) activiteiten die samenhangen met het optreden van een adviesraad als strategische actor, zijn in beginsel al opgenomen in het opdrachtartikel voor strategische adviesraden in het Bestuursdecreet, zij het nog niet zo uitgesproken.[4] De Minaraad beveelt daarom aan om in de opdracht van de Omgevingsraad, naast de formele adviesverlening, ook uitdrukkelijk ruimte te bieden voor studie, agendering, forumwerking, netwerkvorming en overleg.

Welke actievorm wordt ingezet en op welk moment dit gebeurt, moet afhangen van het betrokken strategische vraagstuk, het beleidsmomentum en de meerwaarde die maatschappelijke advisering daarbij kan bieden. De mogelijkheid om in verschillende fasen op te treden, houdt dus niet in dat de Omgevingsraad ieder beleidsproces over de volledige beleidscyclus moet volgen (zie vormingsprincipe 2: selectiviteit).

[8] **Aanbeveling 2: geef de Omgevingsraad een strategisch bereik**. Het inhoudelijke bereik van de Omgevingsraad moet voldoende breed zijn om de belangrijke ontwikkelingen binnen het omgevingsbeleid in hun onderlinge samenhang te kunnen behandelen. De in bijlage 2 opgenomen regelgeving biedt daarvoor een eerste aanduiding van de betrokken Vlaamse beleidsvelden.[5]

Een overzicht van het Europese beleid dat doorwerking kan vinden in het omgevingsbeleid, verschaft bijkomend inzicht in de mogelijke actieradius van een omgevingsraad. Bijlage 3 illustreert het een en ander. De gevolgtrekking is dat de

[4] Bestuursdecreet, artikel III.94., §1 (met eigen markering): "*Een strategische adviesraad heeft de volgende opdrachten: 1° de maatschappelijke ontwikkelingen volgen en interpreteren; 2° bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie; 3° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid; 4° advies uitbrengen over voorontwerpen van decreet; 5° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over voorstellen van decreet; 6° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering; 7° reflecties leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's; 8° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over conceptnota's, groen- en witboeken; 9° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van samenwerkingsakkoord die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de staat of met andere gemeenschappen en gewesten; 10° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over beleidsvoornemens, beleidsplannen en regelgeving die voorbereid wordt op het niveau van de Europese Unie, en over internationale verdragen die voorbereid worden.*".

[5] Een andere benadering voor de bereikbepaling is te kijken naar het bereik van drie beleidsnota's 2024-2029, met name BROUNS, J. (2024), DEPRAETERE, M. (2024) en WEYTS, B. (2024).

Omgevingsraad prospectief moet kunnen inspelen op Europese ontwikkelingen, wanneer deze een belangrijke invloed kunnen hebben op het Vlaamse omgevingsbeleid (voor selectiviteit in dit verband, **zie aanbeveling 5, §13**).

[9] **Aanbeveling 3: Formuleer een missie en visie die past bij de strategische opdracht**. Een volwaardig omgevingsbeleid is gericht op een kwaliteitsvolle leefomgeving en raakt zodoende aan de wisselwerking tussen economische welvaart, maatschappelijke behoeften en ecologische systemen. De toekomstige Omgevingsraad moet deze opdracht en samenhang vanuit een breed duurzaamheidsperspectief benaderen.[6]

Een missie (= opdracht) en visie (= basisbenadering) voor de Omgevingsraad kan dan ook worden geformuleerd op basis van volgende elementen:

- De Omgevingsraad heeft als **missie** bij te dragen tot een kwalitatief en maatschappelijk doorgesproken omgevingsbeleid door de diverse belangen die hierbij aan de orde zijn vanuit een holistisch perspectief bijeen te brengen op grond van een georganiseerde maatschappelijke dialoog en door middel van strategische advisering,. De uiteindelijke politieke afweging en besluitvorming blijven vanzelfsprekend toekomen aan de daartoe bevoegde politieke instellingen.
- Om hieraan invulling te geven, hanteert de Omgevingsraad als **visie** dat beleidsontwikkelingen vroegtijdig moeten worden gedetecteerd, spanningen en synergieën tussen beleidsvelden zichtbaar moeten worden gemaakt en mogelijke oplossingsrichtingen moeten worden verkend. Een gedeelde langetermijnvisie op duurzame ontwikkeling kan daarbij richting geven aan keuzes over bereik, programmering, samenstelling en werking. Om het perspectief te verrijken, wordt gezocht naar samenwerking met de andere strategische adviesraden.

2.2 Vormingsprincipe 2: selectiviteit richting strategische advisering

[10] **Wat stelt de krijtlijnennota voor?** In de krijtlijnennota wordt gesteld dat de "inhoudelijke thema's [...] in grote lijnen het huidige domein van Minaraad en SARO [bestrijken]", wat aangemerkt wordt als een "verbreding van het totaalpakket door de fusie". Tegelijk wijst de krijtlijnennota op de nood aan "meer selectiviteit": strategische dossiers en advisering op hoofdlijnen horen voorrang te krijgen, terwijl bestaande "operationele adviesplichten" kritisch moeten worden geëvalueerd.

[11] **Algemene appreciatie: van 'selectiviteit erkennen' naar 'selectiviteit waarmaken'.** De Minaraad verwelkomt dat de bestaande thematische reikwijdte van beide raden wordt samengebracht en dat tegelijk voor meer selectiviteit wordt gekozen. Dit neemt niet weg dat er een verdere uitwerking nodig is van de criteria, instrumenten en processen waarmee selectiviteit vorm krijgt.

[12] **Aanbeveling 4: streef naar rationalisatie van de adviesplichten**. Zowel aan de Minaraad als aan de SARO wordt gevraagd na te denken over een rationalisatie van operationele

[6] De VLAAMSE REGERING (2015) verwoordde dit perspectief in haar Visienota 2050 als volgt:" *De ambitie voor Vlaanderen in 2050 richt zich op het creëren van welvaart en welzijn op een slimme, innovatieve en duurzame manier in een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen, waarin iedereen meetelt. Die ambitie willen we realiseren door een nieuwe economie, voor een inclusieve samenleving en binnen de ecosysteemgrenzen van onze planeet.*".

adviesplichten. Feitelijk gaat het evenwel niet alleen om operationele adviesplichten, maar om wettelijk vastgelegde verplichtingen voor de Vlaamse Regering om advies te vragen. Deze verplichtingen kunnen vastgelegd zijn in decreten of besluiten.

De Minaraad beschouwt beleidsontwikkelingen, beslissingsvraagstukken en/of oplossingsrichtingen als 'strategisch', wanneer ze van doorslaggevende invloed kunnen zijn op de structuur of de algemene toekomst van (minstens) een beleidsveld.[7] Vanuit dat oogpunt wordt **in bijlage 4** ter toetsing een reeks op de Minaraad toepasselijke adviesplichten weergegeven die op decreetniveau zijn vastgelegd. Het gaat om een soort eerste staalkaart, met telkens ook met een voorstel van oplossingsrichting.

Op basis van dit experiment beveelt de Raad aan om bij de rationalisatie van de afzonderlijke adviesplichten volgende vuistregels aan te houden:

- Adviesplichten bij afzonderlijke sectorspecifieke, uitvoeringsgerichte besluiten, evenals erkenningen en andere op individuele dossiers gerichte besluiten: schrappen en de betrokken onderwerpen doorverwijzen.
- Adviesplichten bij uitvoeringsplannen, soortenprogramma's, beleidsrapporten en beleidsevaluaties: in beginsel schrappen, vermits deze documenten overwegend uitvoeringsgericht zijn; wel ter informatie bezorgen, zodat de Omgevingsraad alleszins die dossiers kan opnemen die een strategische behandeling ervan rechtvaardigen.
- Adviesplichten bij ontwerpen van strategische beleidsplannen, visies en programma's: behouden.

Deze vuistregels vormen vanzelfsprekend slechts een uitgangspunt voor de door te voeren screening; de uiteindelijke beoordeling moet mede rekening houden met de structurele impact van het adviesdossier, de beleidsruimte en de meerwaarde van maatschappelijke advisering.

[13] **Aanbeveling 5: neem Europese ontwikkelingen selectief mee**. Het Bestuursdecreet kent aan strategische adviesraden een specifieke opdracht toe betreffende Europese beleidsontwikkelingen.[8] Voor de Omgevingsraad komt het erop aan deze opdracht strategisch en selectief in te vullen aan de hand van drie vragen:

- Welke aankomende Europese ontwikkelingen kunnen een structurele impact hebben op het omgevingsbeleid? Dergelijke ontwikkelingen kunnen vaak beter eerst worden verkend via evenementen of studiedocumenten en, wanneer daarover consensus bestaat tussen de raadspartners, via een advies op eigen initiatief.

[7] MINARAAD (2018), p. 9.

[8] Bestuursdecreet, artikel III.94., §1, 10°: "*Een strategische adviesraad heeft de volgende opdrachten: [...] uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over beleidsvoornemens, beleidsplannen en regelgeving die voorbereid wordt op het niveau van de Europese Unie, en over internationale verdragen die voorbereid worden.*".

- Welke recent vastgestelde Europese regelgeving vereist vroegtijdige Vlaamse advisering? Een kennisdocument kan voorafgaan aan de beslissing om hierover al dan niet uit eigen initiatief te adviseren.
- Hoe worden Europese verplichtingen best meegenomen in Vlaamse wetgevings- en planningsdossiers? De Omgevingsraad moet deze verplichtingen in zijn advisering duidelijk in beeld brengen en bijdragen aan een afgewogen implementatie.

[14] **Aanbeveling 6: kom tot een doorgesproken programmering.** Met de programmering bepaalt een strategische adviesraad welke eigen initiatieven het in de aankomende periode zal opnemen. Daarbij moet de adviesraad rekening houden met voorzienbare ontwikkelingen binnen het beleidsdomein en bepalen waar eigen initiatieven een specifieke meerwaarde kunnen bieden.

De Minaraad beveelt aan om, in analogie met een systeem dat in Nederland gehanteerd wordt, een structureel contact aan te houden met het beleidsdomein om tijdig de behoeften aan strategische advisering te detecteren. De perioden waarin er gewerkt wordt aan beleidsnota's en aan BBT's zouden aldus aangegrepen kunnen worden om over deze behoeften te overleggen en om daaruit conclusies te trekken voor het meerjarenprogramma respectievelijk het jaarprogramma van de Omgevingsraad.

Dit overleg moet wederkerig zijn: het beleidsdomein kan toekomstige adviesbehoeften signaleren, terwijl de Omgevingsraad maatschappelijke, Europese en beleidsveldoverschrijdende ontwikkelingen kan agenderen die binnen de reguliere beleidsvoorbereiding nog onvoldoende aandacht krijgen. De uiteindelijke vaststelling van het meerjaren- en jaarprogramma blijft bij de Omgevingsraad.

2.3 Vormingsprincipe 3: structurering in functie van de opdracht

[15] **Wat stelt de krijtlijnennota voor?** De krijtlijnennota stelt een plenaire raad van ongeveer twintig leden voor. Deze zou hoofdzakelijk bestaan uit vertegenwoordigers van maatschappelijke geledingen die via structureel overleg elkaars gevoeligheden in de advisering proberen mee te nemen. Van de leden wordt een eerder generalistisch profiel verwacht. De leden zouden worden verdeeld over drie geledingen: "milieugebruikers", "milieubeschermers" en een "groep met onafhankelijke experts en organisaties met neutralere positie". De eerste twee geledingen zouden even zwaar doorwegen. Deze plenaire raad wordt dan gecombineerd met werkgroepen, die "*sectorspecifieke expertise*" bundelen, en waarin de inhoudelijke voorbereiding van adviezen moet gebeuren.

[16] **Algemene appreciatie: positief over de vooropgestelde 'tweelaagse structuur'.** De Minaraad stelt vast dat de krijtlijnennota aansluit bij het model dat de Raad eerder zelf had ontwikkeld: een beperkte plenaire raad voor strategische afweging, ondersteund door werkgroepen waarin gespecialiseerde expertise wordt samengebracht.

[17] **Aanbeveling 7: kies voor een maatschappelijk samengestelde plenaire raad**. De plenaire Omgevingsraad moet in de eerste plaats maatschappelijke afwegingen organiseren en die vertalen in strategische advisering. Om die reden pleit de Minaraad ervoor dat de toekomstige (plenaire) adviesraad zou bestaan uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties die representatief zijn voor de belangen die aan de orde zijn bij omgevingsbeleid.

Daarbij is het noodzakelijk dat de samenstellende organisaties personen afvaardigen die over een voldoende generalistisch profiel beschikken om actief aan een breed spectrum van de discussies deel te nemen. De Omgevingsraad moet er immers toe in staat zijn om onderlinge wisselwerkingen en spanningen tussen de beleidsvelden van het omgevingsbeleid zichtbaar te maken en zinvol te benaderen.

Een afzonderlijke geleding van raadsleden die zou bestaan uit onafhankelijke deskundigen, is om die redenen onwenselijk. In de praktijk is gebleken dat raadsleden die als deskundige zijn aangesteld welsterk zijn in hun niche, maar dat het voor hen niet evident is om tot een volwaardige inbreng te komen bij maatschappelijke discussies buiten hun niche om. De inbreng van deskundigheid (externe experts uit bv. academia en specifieke organisaties, maar ook vanwege raadsorganisaties) is dan ook alleszins onmisbaar bij de voorbereiding van adviezen, maar moet gebeuren op het niveau van de werkgroepen (over deze werkgroepen: zie hierna, §§19 en 24).

[18] **Aanbeveling 8: waarborg het evenwicht, ook bij een derde geleding**. Bij de samenstelling moet een herkenbaar evenwicht worden geborgd tussen organisaties die verschillende centrale belangen en perspectieven binnen het omgevingsbeleid vertegenwoordigen. Het is belangrijk ervoor te zorgen dat elk van de in de plenaire raad betrokken partners zich “veilig” (in de betekenis van “erkend”) voelt.

In zijn eerdere interne bespreking had de Minaraad daartoe het zwaartepunt gelegd bij twee onderscheiden maatschappelijke perspectieven, “ontwikkelingsgericht” (“beheren, gebruiken en ontwikkelen”) en “omgevingsgericht” (“bereiken en instandhouden”, i.e. van een goede omgevingskwaliteit), wat geïnspireerd was op de opdrachtverklaring van de Nederlandse Omgevingswet.[9]

De krijtlijnennota zet deze twee perspectieven nu om in “groepen”, resp. “milieugebruikers” en “milieubeschermers”, en voegt daar een derde geleding aan toe, met name de “groep met onafhankelijke experts en organisaties met neutralere positie (bv VVSG).”

De Minaraad acht het niet aangewezen om deze derde geleding op te vatten als een restcategorie – en evenmin wenselijk om hierin experts op te nemen (zie vorige paragraaf). Als er wordt overwogen om een derde geleding toe te voegen in de samenstelling van de Omgevingsraad, dan moet die geleding herkenbare

[9] Nederlandse omgevingswet, art. 1.3.: “*Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang: a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.*”.

maatschappelijke functies bevatten die mee beantwoorden aan de missie en de visie van de Omgevingsraad. Hierbij moet erover gewaakt worden dat deze derde geleding niet het noodzakelijke evenwicht tussen de twee eerstgenoemde perspectieven structureel verstoort. De brede duurzaamheidsbenadering vormt daarbij alleszins een opdracht voor elke geleding.

De resulterende samenstelling moet dusdanig zijn dat de beleidsmaker met de doorgesproken adviezen de beleidsrelevante inzichten en argumentaties kan ontvangen die nodig zijn voor een goed onderbouwde beleidsbeslissing. De Minaraad formuleert wat dit betreft een concreet voorstel **(zie bijlage 1)**.

[19] **Aanbeveling 9: zorg voor relevante werkgroepen.** In de krijtlijnennota staat: "Binnen Minaraad is een grondige rationalisatie van de permanente werkcommissies van het decreet van 2004 aangewezen. Het advies van Minaraad hierover is gewenst". De Minaraad merkt in dit verband op dat de betrokken decretale bepaling over permanente werkcommissies zonder meer kan worden afgeschaft. De meeste van die historisch voorziene commissies werden immers niet bestendigd, terwijl twee ervan recent werden omgevormd tot overlegfora zonder directe adviesfunctie, namelijk de overlegfora Bosbeleid en Jachtbeleid. De Minaraad acht het wel aangewezen om deze fora blijvend in te zetten ter ondersteuning van de dialoog met deze open-ruimte-actoren.

Zoals reeds aangestipt in §17, binnen het brede omgevingsbeleid is veel gespecialiseerde expertise aanwezig bij maatschappelijke organisaties, deskundigen, academici en kennisinstellingen. Het komt erop aan deze expertise rond herkenbare werkvelden te mobiliseren en gericht in de werkgroepen in te zetten.

Het is uiteindelijk aan de Omgevingsraad om te bepalen rond welke werkvelden en thema's werkgroepen worden georganiseerd. De structuur moet voldoende expertise kunnen mobiliseren om het bereik te bestrijken dat in **bijlagen 2 en 3** wordt geschetst, maar tegelijk flexibel genoeg blijven om organisaties en deskundigen gericht te betrekken wanneer hun perspectief relevant is.

Ook voor onroerend erfgoed kan worden onderzocht welke strategische vraagstukken binnen een werkgroep van de Omgevingsraad moeten worden behandeld, welke onderwerpen zich lenen tot een specifiek overlegforum en welke uitvoeringsgerichte taken beter bij de bevoegde administratie worden georganiseerd.

2.4 Vormingsprincipe 4: deugdelijke governance en passende autonomie

[20] **Wat stelt de krijtlijnennota voor?** Wat de "*borging van de autonomie*" betreft, stelt de krijtlijnennota een decretale verankering hiervan in het vooruitzicht. Voorts zou de procedure voor de jaarprogramma's behouden blijven, zou de Omgevingsraad zelf zijn huishoudelijk reglement bepalen en zouden personeelsbeoordelingen onafhankelijk van de hiërarchie binnen het Departement Omgeving gebeuren.

Er komt ook een "*toegewezen werkingsbudget voor o.a. eigen studievragen of seminaries*", en hierover "*wordt autonoom beslist*". Op korte termijn wordt 2027

budgettair "*een overgangsjaar*", maar "*in de begrotingsopmaak (BO) voor 2028 wordt enkel nog met een post voor de Omgevingsraad gewerkt*".

[21] **Algemene appreciatie: van 'autonomie erkennen' naar 'autonomie operationaliseren'.** De Minaraad verwelkomt dat de krijtlijnennota duidelijk aandacht besteedt aan de institutionele voorwaarden die noodzakelijk zijn om de opdracht van de toekomstige Omgevingsraad daadwerkelijk te kunnen vervullen. Tegelijk erkent de nota dat de concrete werkwijze nog moet worden uitgewerkt en dat andere punten rond het personeelsstatuut nog moeten worden uitgeklaard. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan de verhouding tussen plenaire raad, dagelijks bestuur en secretaris; de aansturing van het secretariaat; de toewijzing en inzet van personeel; de feitelijke beschikking over werkingsmiddelen; de informatie- en onderzoeksruimte; en de mogelijkheden om evenementen te organiseren, aan verenigingen deel te nemen en zelfstandig te publiceren en te communiceren.

[22] **Aanbeveling 10: veranker dat het om een 'strategische adviesraad' gaat.** De Minaraad wijst erop dat er zowel in het Bestuursdecreet als in het Vlaams Personeelsstatuut diverse gestandaardiseerde waarborgen zijn opgenomen die de onafhankelijkheid van een 'strategische adviesraad' verankeren, evenals die van zijn secretaris en secretariaatspersoneel (zie **bijlage 5**).

Deze waarborgen bieden een belangrijk uitgangspunt voor de toekomstige Omgevingsraad, maar zullen moeten worden aangepast aan een institutionele constellatie waarin de raad niet langer over eigen rechtspersoonlijkheid beschikt. Daarbij moet worden verzekerd dat de inkanteling geen afbreuk doet aan de autonomie wat betreft inhoudelijke aansturing en programmering, noch aan de beschikking over voldoende werkingsmiddelen. De Minaraad beveelt daarom aan om de Omgevingsraad expliciet te verankeren als strategische adviesraad en de noodzakelijke autonomiewaarborgen decretaal te preciseren.

[23] **Aanbeveling 11: zorg voor een krachtig dagelijks bestuur**. De beoogde autonomie moet niet alleen principieel worden verankerd, maar ook bestuurlijk werkbaar worden gemaakt. De Minaraad beveelt daarbij aan om voort te bouwen op het huidige model van zijn dagelijks bestuur, dat in de praktijk goed functioneert. Dit orgaan staat, binnen de krijtlijnen die de plenaire raad vastlegt, in voor de continue strategische aansturing van de werking.

Het dagelijks bestuur bewaakt de programmering, prioritering, samenhang en voortgang van de werkzaamheden en ziet toe op de goede werking van de adviesraad, maar treedt dus niet op bij de inhoudelijke behandeling van de adviezen zelf. Het vormt daarmee de schakel tussen de inhoudelijke processen van de raad en werkgroepen en het concrete werkvermogen van het secretariaat. De samenstelling van het dagelijks bestuur moet de maatschappelijke geledingen van de plenaire raad op evenwichtige wijze weerspiegelen.

De Minaraad beveelt ook aan om een wisselend voorzitterschap aan te houden, omdat dit het gedeelde eigenaarschap van de raad en de betrokkenheid van de

maatschappelijke partners versterkt. De concrete organisatie van deze rotatie moet evenwel voldoende continuïteit waarborgen om inzicht, vertrouwen en gezag te kunnen opbouwen. Zo kan bijvoorbeeld worden gewerkt met een tweejarige bestuursperiode, en/of met een systeem waarbij een vertegenwoordiger eerst als ondervoorzitter en vervolgens als voorzitter optreedt. De precieze duur en modaliteiten kunnen bij de verdere uitwerking worden bepaald.

[24] **Aanbeveling 12: veranker de rol van de werkgroepen in het adviesproces**. De Minaraad adviseert dat via het intern reglement zou worden verankerd dat de diverse werkgroepen van de toekomstige Omgevingsraad een betekenisvolle rol zouden krijgen:

- Deze werkgroepen moeten voor de hen toegewezen thema's fungeren als kennis- en beleidsecosystemen, waarin de uitwisseling tussen de diverse perspectieven en de nodige expertise plaatsgrijpt. De betrokken werkgroepsleden moeten erop kunnen vertrouwen dat een in de werkgroep voorbereid ontwerpadvies als zodanig aan de plenaire raad wordt voorgelegd en daar daadwerkelijk als uitgangspunt voor de besluitvorming dient.
- De plenaire raad behoudt evenwel de verantwoordelijkheid voor de vaststelling van het uiteindelijke advies, en bediscussieert een ontwerpadvies inhoudelijk als er nog zwaarwegende en/of transversale kwesties overblijven die een uitwisseling en integrale toets op maatschappelijk niveau vereisen.

Afsluitend wijst de Minaraad op het belang van een goede gesprekscultuur, wat berust op een goede verstandhouding tussen werkgroepen en plenaire raad, evenals een goede verstandhouding tussen de raadspartners in de plenaire raad. Het is aangewezen om in het decreet en/of via het interne reglement de nodige waarborgen in te schrijven voor die beoogde verstandhouding.

Hierbij doet de Minaraad opmerken dat er in het Bestuursdecreet, art. III.103., §1, tweede lid, bepaald wordt: "*Als er geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota bij het advies worden gevoegd.*". Volgens de Minaraad is het productiever om bij een eventuele verdeeldheid in de plenaire raad de diverse opinies nuchter en gelijkwaardig naast elkaar weer te geven, zodat het politieke niveau over alle argumentaties beschikt om onderbouwd tot een besluitvorming te komen. De Minaraad beveelt aan om bij de decretale regeling van de Omgevingsraad voldoende ruimte te bieden voor deze werkwijze, met name om in plaats van met "minderheidsstandpunten" te werken met "standpunten".

Bijlage 1. Voorstel van samenstelling van de plenaire raad

I. Organisaties gericht op “beheren, gebruiken en ontwikkelen van omgevingswaarden”

1. VOKA
2. VOKA
3. BOERENBOND
4. BOERENBOND
5. UNIZO
6. LANDELIJK VLAANDEREN

II. Organisaties die zowel bij “gebruikers-” als bij “beschermers” kunnen worden gesitueerd

7. ACV
8. ABVV
9. SYNOVA
10. VVSG
11. VVP
12. BV OECO

III. Organisaties gericht op “bereiken en beschermen van omgevingskwaliteit”

13. VRP
14. GEZINSBOND
15. BBL
16. BBL
17. NATUURPUNT
18. NATUURPUNT

Bijlage 2. Overzicht van basisdecreten in het Beleidsdomein Omgeving

- Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
- Bodemdecreet van 27 oktober 2006
- Mestdecreet van 22 december 2006 (grensgeval)
- Decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid
- Energiedecreet van 8 mei 2009
- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009
- Materialendecreet van 23 december 2011
- Decreet van 13 juli 2012 betreffende de ruimtelijke economie (grensgeval)
- Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013
- Decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting
- Decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning
- Decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten
- Klimaatdecreet van 9 mei 2014 (grensgeval)
- Gecodificeerd Decreet van 15 juni 2018 betreffende het integraal waterbeleid
- Instrumentendecreet van 26 mei 2023
- Stikstofdecreet (PAS) van 23 februari 2024 (grensgeval)

Notitie: het luchtkwaliteits- en luchtemissiebeleid steunt hoofdzakelijk op het DABM en de uitvoeringsreglementering in VLAREM II en III; dus geen afzonderlijk decretaal complex.

Bijlage 3. EU-regelgeving om prospectief mee om te gaan

Besluitvorming en governance inzake omgeving			
1	1985-06-27	Richtlijn 85/337/EEG	RICHTLIJN betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten
2	1999-05-11	ESDP / EROP	BELEIDSDOCUMENT "Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief"
3	2001-06-27	Richtlijn 2001/42/EG	RICHTLIJN betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten
4	2020-12-01	Territorial Agenda 2030	BELEIDSDOCUMENT "A Future for All Places"
Klimaatmitigatie en koolstofbeheer			
5	2009-04-23	Richtlijn 2009/31/EC	RICHTLIJN over de geologische opslag van kooldioxide en wijziging (enz.)
6	2003-10-13	Richtlijn 2003/87/EC	RICHTLIJN tot het opstellen van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie (GECONSOLIDEERDE TEKST)
7	2018-05-30	Verordening (EU) 2018/842	VERORDENING over bindende jaarlijkse reducties van broeikasgasemissies door lidstaten van 2021 tot 2030 ("Effort Sharing Regulation" - "ESR")
8	2018-05-30	Verordening (EU) 2018/841 (basisverordening)	VERORDENING inzake de opname van broeikasgasemissies en -verwijderingen door landgebruik, veranderingen in landgebruik en bosbouw (LULUCF)
9	2018-12-11	Verordening (EU) 2018/1999	VERORDENING inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie
10	2021-06-30	Verordening (EU) 2021/1119	VERORDENING die het kader voor het bereiken van klimaatneutraliteit vaststelt ('Europese Klimaatwet')
11	2023-05-10	Verordening (EU) 2023/955	VERORDENING tot oprichting van een Sociaal Klimaatfonds en wijziging van Verordening (EU) 2021/1060
12	2024-11-27	Verordening (EU) 2024/3012	VERORDENING tot vaststelling van een Unie-certificeringskader voor permanente koolstofverwijdering, koolstoflandbouw en koolstofopslag in producten
Energievoorziening en energiesystemen			

13	2011-10-25	Verordening 1227/2011	VERORDENING betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (REMIT)
14	2019-06-05	Verordening (EU) 2019/943	VERORDENING van de interne markt voor elektriciteit (herschikking)
15	2019-06-05	Richtlijn (EU) 2019/944	RICHTLIJN over gemeenschappelijke regels voor de interne elektriciteitsmarkt en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking)
16	2022-05-30	Verordening (EU) 2022/869	VERORDENING betreffende het Trans-Europees Netwerk voor Elektriciteit
17	2022-12-22	Verordening (EU) 2022/2577	VERORDENING die een kader neerzet om de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen
18	2023-09-13	Richtlijn (EU) 2023/1791	RICHTLIJN over energie-efficiëntie en wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking/herformulering)
19	2023-10-18	Richtlijn (EU) 2023/2413	RICHTLIJN wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen
Circulaire economie, grondstoffen en industrie			
20	2008-11-19	Richtlijn 2008/98/EG	RICHTLIJN "Kaderrichtlijn Afval"
21	2024-04-11	Verordening (EU) 2024/1252	VERORDENING die een kader vaststelt voor het waarborgen van een veilige en duurzame levering van kritieke grondstoffen
22	2024-04-11	Verordening (EU) 2024/1157	VERORDENING inzake afvaltransporten
23	2024-04-24	Richtlijn (EU) 2024/1785	RICHTLIJN wijziging van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en van de Raad inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en beheersing van vervuiling) en Raadsrichtlijn 1999/31/EG inzake de stortplaats van afval
24	2024-06-13	Verordening (EU) 2024/1735	VERORDENING inzake het versterken van het ecosysteem voor netto-nultechnologieproductie in Europa (Net-Zero Industry Act)
Gebouwde omgeving en wonen			
25	1995-10-03	Verdrag van Granada	VERDRAG "Verdrag van Granada inzake het behoud van het architectonische erfgoed van Europa"

26	2000-10-20	Europees landschapsverdrag	VERDRAG "Europees landschapsverdrag"
27	2024-04-24	Richtlijn (EU) 2024/1275	RICHTLIJN over de energieprestaties van gebouwen (herschikking)
28	2024-11-27	Verordening (EU) 2024/3110	VERORDENING tot vaststelling van geharmoniseerde regels voor het verhandelen van bouwproducten
Infrastructuur en mobiliteit			
29	2008-12-08	Richtlijn 2008/114/EG	RICHTLIJN betreffende de identificatie en aanwijzing van Europese kritieke infrastructuren en de beoordeling van de noodzaak de bescherming ervan te verbeteren
30	2022-05-30	Verordening (EU) 2022/869	VERORDENING inzake richtlijnen voor trans-Europese energie-infrastructuur
31	2023-09-13	Verordening (EU) 2023/1804	VERORDENING over de aanleg van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR)
32	2023-11-22	Richtlijn (EU) 2023/2661	RICHTLIJN wijziging van Richtlijn 2010/40/EU over het kader voor de inzet van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor koppelingen met andere vervoerswijzen
33	2024-06-13	Verordening (EU) 2024/1679	VERORDENING inzake richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)
Gezonde leefomgeving			
34	2002-06-25	Richtlijn 2002/49/EG	RICHTLIJN inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai
35	2006-12-18	Verordening (EG) nr. 1907/2006	REACH-verordening (Registratie en beoordeling van en autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen)
36	2012-07-04	Richtlijn 2012/18/EU	RICHTLIJN betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken ("Seveso III")
37	2016-12-14	Richtlijn (EU) 2016/2284	RICHTLIJN betreffende de vermindering van nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen ("NEC-richtlijn")
38	2024-10-23	Richtlijn (EU) 2024/2881	RICHTLIJN over omgevingsluchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (herschikking)
39	1998-02-16	Richtlijn 98/83/EG	RICHTLIJN "Drinkwaterrichtlijn"

Water en klimaatrobuustheid			
40	1991-12-12	Richtlijn 91/676/EEG	RICHTLIJN inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (Nitraatrichtlijn)
41	2000-10-23	Richtlijn 2000/60/EG	RICHTLIJN tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (”Kaderrichtlijn Water”)
41	2006-02-15	Richtlijn 2006/7/EG	RICHTLIJN ”Zwemwaterrichtlijn”
42	2006-12-12	Richtlijn 2006/118/EG	RICHTLIJN betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (”Grondwaterrichtlijn”)
43	2007-10-23	Richtlijn 2007/60/EG	RICHTLIJN over beoordeling en beheer van overstromingsrisico’s
44	2024-11-27	Richtlijn (EU) 2024/3019	RICHTLIJN betreffende stedelijke afvalwaterbehandeling (herschikking)
Biomassa, voedsel en landbouw			
p.m.	1991-12-12	Richtlijn 91/676/EEG	RICHTLIJN inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (Nitraatrichtlijn)
45	2009-10-21	Richtlijn 2009/128/EG	RICHTLIJN tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden
46	2009-10-21	Verordening (EG) nr. 1107/2009	VERORDENING betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad.
47	2021-12-02	Verordening (EU) 2021/2115	VERORDENING tot vaststelling van voorschriften inzake steun voor de strategische plannen die de lidstaten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opstellen
Biodiversiteit en ecosysteemherstel			
48	1992-05-21	Richtlijn 92/43/EEG	RICHTLIJN inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (”Habitatrichtlijn”)
59	2009-11-30	Richtlijn 2009/147/EG	RICHTLIJN ”Vogelrichtlijn” (herschikking)
50	2024-06-24	Verordening (EU) 2024/1991	VERORDENING inzake natuurherstel en wijziging Verordening (EU) 2022/869

51	2025-11-12	Richtlijn (EU) 2025/2360	RICHTLIJN betreffende bodembewaking en bodemveerkracht (”Soil Monitoring Law”)

Bijlage 4. Overzicht van decretaal vastgelegde adviesplichten voor de Minaraad

Bosdecreet van 13 juni 1990

Artikel 6, eerste lid: "*De Vlaamse regering stelt langetermijnplannen vast, na advies van de Minaraad.*"
→ Mogelijke uitkomst: vervangen door "*, … na het nodige overleg.*".

Artikel 7: "*Om beter te voldoen aan de aan het bos toebedeelde functies kan de Vlaamse regering, na advies van de Minaraad, volgens de voorwaarden en de normen die ze zelf bepaalt, de uitvoeringsmaatregelen die overeenkomstig dit decreet worden genomen, afstemmen op de door het natuurbeleid en/of ruimtelijk beleid vooropgestelde gebiedscategorieën evenals op de gebiedsgerichte werking van andere beleidssectoren zoals, onder meer, het algemene milieubeleid en de werkgelegenheid.*"
→ Mogelijke uitkomst: deze adviesplicht wordt best weglaten.

Jachtdecreet van 24 juli 1991

Artikel 4, 1ste lid: "*De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de Minaraad, voor het gehele of een gedeelte van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, voor elke categorie, soort, type of geslacht van wild en voor elke jachtwijze de data van opening en van de sluiting van de jacht.*"
→ Mogelijke uitkomst: vervangen door "*, … na het nodige overleg, …*".

Artikel 29 bepaalt: "*Het is te allen tijde en overal verboden wild uit te zetten.*
De Vlaamse regering kan hierop met het oog op het behoud van wildsoorten uitzonderingen toestaan na advies te hebben ingewonnen van de Minaraad. In voorkomend geval stelt ze regels op voor het aantal en de soorten wild, alsmede voor de terreinen."
→ Mogelijke uitkomst: vervangen door "*, … na het nodige overleg.*".

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 2.1.4, betreft de omgevingsrapportage. §2, eerste lid luidt: "*Het Departement Omgeving maakt het meerjarig werkprogramma op en legt dit voor advies voor aan de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.*".
→ Mogelijke uitkomst: vervangen door "*… en legt dit ter informatie voor aan de Omgevingsraad en de Sociaaleconomische Raad van Vlaanderen.*".

Artikel 2.2.2, eerste lid: "*Elk ontwerp van besluit houdende vaststelling of wijziging van milieukwaliteitsnormen wordt door de Vlaamse regering medegedeeld aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, die een met redenen omkleed advies uitbrengt binnen een vervaltermijn van twee maanden na ontvangst van het ontwerp.*".
→ Mogelijke uitkomst: best vervangen door "*… medegedeeld aan de Omgevingsraad, die ….*".

Artikel 6.2.1 betreft de opmaak van milieubeleidsovereenkomsten. De paragrafen §2. en §4 organiseren de consultatie van de Minaraad (en het Vlaams parlement) over de startnota inzake een op te maken milieubeleidsovereenkomst en vervolgens over de consultatie inzake het ontwerp zelf.
→ Mogelijke uitkomst: in een van beide fasen de rol van de adviesraad weglaten; in de andere bepaling de notie '*Omgevingsraad* in de plaats stellen van '*Minaraad*.

Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Artikel 21 betreft de afbakening van het VEN, volgens de specifieke procedure van het Natuurdecreet; hierin werd aan de Minaraad de rol toegekend de bezwaren te verwerken.
→ Mogelijke uitkomst: artikel 21 opheffen, vermits deze procedure nooit nog zal worden toegepast.

Artikel 25 betreft de voorschriften en bijzondere bepalingen die gelden in het VEN; in het bijzonder §3, 2°, bevat een reeks verbodsbepalingen, waarbij op individuele basis ontheffing kan worden verleend. In artikel 25, §3, derde lid, wordt dan bepaald: "*De Vlaamse regering bepaalt na advies van Minaraad, de voorwaarden en de procedure, de termijn en de beroepsprocedure tot het verlenen van ontheffingen zoals bedoeld in § 3, 2° van dit artikel.*".
→ Mogelijke uitkomst: dit derde lid opheffen – als het ontwerpbesluit strategische waarde heeft, moet de Vlaamse Regering het toch voorleggen.

Artikel 51, §1, eerste lid, luidt: "*De Vlaamse regering neemt, na advies van de Minaraad, alle maatregelen die ze nuttig acht: 1° inzake de instandhouding van populaties van soorten of ondersoorten van organismen vermeld in de bijlagen III en IV van dit decreet en van hun habitats; 2° om populaties van de overige soorten of ondersoorten van organismen in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen.*".
→ Mogelijke uitkomst: de zinsnede "*, na advies van de Minaraad,*" opheffen – als het ontwerpbesluit strategische waarde heeft, moet de Vlaamse Regering het toch voorleggen.

Decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen

Artikel 4, §2, vierde lid, luidt: "*De Vlaamse Regering legt het algemeen oppervlaktedelfstoffenplan vast, na advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).*".
→ Mogelijke uitkomst: de zinsnede "*de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)*" vervangen door de woorden "*de Omgevingsraad*".

Artikel 6, tweede lid, luidt: "*De minister legt de oppervlaktedelfstoffennota's vast, na advies van de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening (SARO) en maakt ze ter informatie over aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Sociaaleconomische Raad van Vlaanderen (SERV).*".
→ Mogelijke uitkomst: dit tweede lid opheffen.

Decreet van 18 juli 2008 ter bevordering van duurzame ontwikkeling

Artikel 5, §3, bepaalt: "De Vlaamse Regering legt de ontwerpstrategienota voor aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, en aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en stuurt ze naar de andere betrokken strategische adviesraden.".
→ Mogelijke uitkomst: vervangen door een verplichte adviesvraag, gericht aan alle strategische adviesraden.

Decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid

Artikel 2.2.2 luidt: "*De vaststelling van het Grond- en pandenbeleidsplan Vlaanderen gebeurt na advies van :*
1° de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed;
2° ...;
3° de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
4° de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.".
→ Mogelijke uitkomst: 1° en 4° vervangen door "*1° de Omgevingsraad*".

Decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

Artikel 8, §1, luidt: "*De Vlaamse Regering bepaalt per genetisch gemodificeerd gewas de teeltvoorwaarden die bijdragen tot de doelstellingen, vermeld in artikel 2, waar onder meer rekening gehouden wordt met enerzijds de professionele en anderzijds de niet-professionele gebruiker. De Vlaamse Regering kan desgevallend bijkomende maatregelen opleggen in het kader van de teeltvoorwaarden voor het gebruik van genetisch gemodificeerde gewassen door niet-professionele gebruikers. De Vlaamse Regering vraagt hierbij voorafgaand het advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, de SERV en de Minaraad.*".
→ Mogelijke uitkomst: de zinsnede "*..., de SERV en de Minaraad*" opheffen.

Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Artikel 2.1.5, §2, beschrijft de stappen die moeten worden gezet voor de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, met onder meer in eerste lid, 1°: "*de raadpleging in verschillende fasen van het opmaakproces van:*
a) de strategische adviesraad;
b) de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
c) de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
d) de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;
e) de Mobiliteitsraad van Vlaanderen;".
→ Mogelijke uitkomst: a) en c) vervangen door "*a) de Omgevingsraad;*"

Artikel 2.2.7. betreft de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen; §2 ervan luidt: "*De Vlaamse Regering keurt de startnota en de procesnota goed met de informatie die op dat ogenblik bekend is, en vraagt advies over de startnota aan :*
1° de strategische adviesraad en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
2° de deputaties van de betrokken provincies;
3° de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten;
4° de door de Vlaamse Regering aangewezen diensten;
5° als het plan grenst aan een ander gewest of land (enz.)".
→ Voorstel: punt 1° weglaten als adviesplicht; startnota ter informatie overmaken.

Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Artikel 17 is gewijd aan de op te maken preventieprogramma's. In dat artikel luidt §4, eerste lid:
"*Tegelijkertijd met hun bekendmaking worden de ontwerpen van preventieprogramma's bezorgd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, die een met redenen omkleed advies uitbrengt binnen een vervaltermijn van twee maanden na ontvangst van het ontwerp. Dit advies is niet bindend.*".
→ Mogelijke uitkomst: de woorden "de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen" vervangen door de woorden "de Omgevingsraad".

Artikel 18 betreft de opmaak van uitvoeringsplannen voor het beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen. In dat artikel luidt §8, eerste lid: "*Tegelijkertijd met hun bekendmaking worden de ontwerpen, vermeld in paragraaf 7, bezorgd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, die een met redenen omkleed advies uitbrengt binnen een vervaltermijn van twee maanden na ontvangst van het ontwerp. Dit advies is niet bindend.*".
→ Mogelijke uitkomst: de woorden "de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen" vervangen door de woorden "de Omgevingsraad".

Decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest

Artikel 8 betreft de opmaak van het Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik. §3, eerste lid, luidt: "*Het ontwerp-Actieplan wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering en voor advies voorgelegd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, aan de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, aan de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid, en aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. Over het ontwerp-Actieplan wordt een openbaar onderzoek georganiseerd.*".

→ Mogelijke uitkomst: de woorden "de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen" vervangen door de woorden "de Omgevingsraad".

Gecodificeerd Decreet van 15 juni 2018 betreffende het integraal waterbeleid

Artikel 1.6.1.1., §3, luidt: "*Het ontwerp van Blue Deal wordt voor advies voorgelegd aan de volgende strategische adviesraden:*
1° de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV);
2° de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad);
3° de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV).".
→ Mogelijke uitkomst: de zinsnede "*de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)*" vervangen door de woorden "*de Omgevingsraad*".

Artikel 1.6.2.5. betreft de opmaak van de stroomgebiedsbeheerplannen; §3 luidt als volgt: "*De documenten, vermeld in paragraaf 1, worden tegelijkertijd bezorgd aan de onderstaande strategische adviesraden die binnen de termijn, vermeld in paragraaf 2, een advies uitbrengen:*
1° de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV);
2° de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad);
3° de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij (SALV).".
→ Mogelijke uitkomst: de zinsnede "*de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)*" vervangen door de woorden "*de Omgevingsraad*".

Bijlage 5. Standaardwaarborgen voor onafhankelijkheid van een 'strategische adviesraad'

Bepalingen in het Bestuursdecreet voor onafhankelijkheid van strategische adviesraden

- In het Bestuursdecreet is niet bepaald dat een strategische adviesraad rechtspersoonlijkheid moet hebben; het is dus ook mogelijk om een "strategische adviesraad" in te stellen zonder rechtspersoonlijkheid, en met behoud van de onafhankelijkheidswaarborgen die aan zo'n adviesraad verbonden zijn.
- Het Bestuursdecreet, artikel III.97., eerste lid, bepaalt: "*Leden van strategische adviesraden oefenen hun functie uit in volledige onafhankelijkheid van de Vlaamse overheid.*".
- Het Bestuursdecreet, artikel III.99., vult aan: "*Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking, met behoud van de toepassing van artikel III.103, § 1, eerste lid, en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.*"

Bepalingen in het Bestuursdecreet over het onafhankelijk secretariaat

- Het Bestuursdecreet, artikel III.100., bepaalt: "*Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris. Het secretariaat, vermeld in het eerste lid, staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.*"
- Het Bestuursdecreet, artikel III.23. duidt aan: "*De Vlaamse Regering bepaalt de rechtspositieregeling van het personeel van [...] de secretariaten van de strategische adviesraden.*".
- In uitvoering hiervan wordt het statuut van het aan strategische adviesraden toegewezen Vlaamse overheidspersoneel geregeld bij Besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid (hierna 'VPS').

Het VPS en de gezagsverhouding ten aanzien van secretariaat en secretaris van een adviesraad

- De 'strategische adviesraad' geldt als de 'opdrachtgever' (zie hierna, bij de selectie van de secretaris) en 'werkgever' van het secretariaatspersoneel (VPS, art. I 2., 13°, (d), en 17°), en fungeert daarbij ook als bewaker van de inhoudelijke opdracht van de adviesraad zoals decretaal bepaald.
- Specifiek aan de strategische adviesraad komt ook de rol toe om de secretaris te evalueren "*over de prestaties en de wijze van functie-uitoefening*". Het Agentschap Overheidspersoneel levert hiertoe bijstand, en laat zich op zijn beurt bijstaan door een externe instantie. Bij deze evaluatie kan rekening worden gehouden met de informatie van personeelsleden die onder het gezag van de geëvalueerde staan. (VPS, art. V 30., eerste en vierde lid).

De rolverdeling voor de aanstelling van een secretaris van een strategische adviesraad

- Het is de Vlaamse Regering die als de 'indienstnemende overheid' fungeert voor de aanstelling van het 'hoofd van het secretariaatspersoneel van een strategische adviesraad';

weliswaar op voorstel van de strategische adviesraad (zie voor nadere uitwerking hierna) (VPS, art. I 2., 12°, (a)).

- De vacantverklaring gebeurt "*via een open procedure, waarbij terzelfdertijd interne en externe kandidaten meedingen*" (VPS, art. V 19.).
- De Vlaamse Regering bepaalt het functieprofiel in zijn algemeenheid en, zo nodig, toegespitst op de noden van een specifieke adviesraad.
- De organisatie van de selectie gebeurt door de selector, "*in overleg met de indienstnemende overheid*" (= de Vlaamse Regering).
- De selector moet overleggen met de strategische adviesraad, over de uitsluiting in een eerste ronde van concrete kandidaten die niet voldoen aan de statutaire voorwaarden of de voorwaarden van het selectiereglement. De selector stelt aldus een lijst met geschikte kandidaten voor (VPS, art. V 21., eerste, tweede en derde lid, en art. V 22).
- De strategische adviesraad (hier de 'opdrachtgever', zie voorheen) houdt het interview met deze eerste selectie van kandidaten om na te gaan welke kandidaat het best voldoet aan het competentieprofiel voor de functie, en kiest de kandidaat die het meest geschikt is voor de functie, op basis van een gemotiveerde beslissing (VPS, art. V 23.).

De secretaris van een strategische adviesraad als werkgever

- De secretaris bepaalt de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbehoeften van het secretariaat van de adviesraad in een 'personeelsplan' (VPS, art. I 4), dat gedefinieerd wordt als "*het overzicht van de functies nodig om in een bepaalde entiteit, raad of instelling via welomschreven processen een vooropgesteld doel te bereiken*" (VPS, art. I 2, 15°).
- De secretaris beslist tot invulling van een 'vacature', i.e. van "*een niet-ingevulde functie op het personeelsplan*" (VPS, art. III 1), en kiest de wijze van invulling hiervan (VPS, art. III 4, §1, eerste lid). In hoofdzaak gaat het om 'externe wervingen' (VPS, art. III 13., en volgende). Bij de mogelijkheden tot interne 'doorstroom' kan de secretaris het initiatief nemen tot 'horizontale mobiliteit' (= overplaatsing) (VPS, art. III 32., en volgende), tot 'begeleide heroriëntering' (VPS, art. III 39., en volgende), tot 'bevordering' (VPS, art. III 42., en volgende) en tot 'wijziging van dienstaanwijzing' (VPS, art. III 50.).
- Invulling van een vacature brengt een selectieprocedure met zich mee. De concrete selectie wordt (andermaal) georganiseerd door de 'selector', in principe het Agentschap voor Overheidspersoneel, weliswaar in overleg met de lijnmanager (VPS, art. III 9, eerste lid). Het 'selectiereglement' (vereiste kwalificaties, aard van de testen, beoordelingscriteria, samenstelling van de jury enz.) wordt door de selector vastgesteld in overleg met de lijnmanager (VPS, art. III 10). In bepaalde gevallen van externe werving kan de lijnmanager zelf als selector optreden (VPS, art. III 18).
- De secretaris fungeert als 'benoemende overheid' voor statutaire ambtenaren bij het 'secretariaat van de strategische adviesraad' (VPS, art. I 2, 11°), en als 'indienstnemende overheid' voor contractuele personeelsleden (VPS, art. I 2, 12°, (c)).

De secretaris van een strategische adviesraad als degene die gezag, leiding en toezicht uitoefent

- Het 'hoofd van het secretariaatspersoneel van een strategische adviesraad' geldt als de 'lijnmanager' van het secretariaatspersoneel hiervan (VPS, art. I 2., 10°).

- De lijnmanager van de adviesraad fungeert ook als 'functionele chef' van het personeel. Het gaat hierbij om "*de persoon die in de praktijk opdrachten geeft aan de geëvalueerde, iemand tegenover wie de geëvalueerde zich in de praktijk moet verantwoorden over zijn werk*." (Toelichtingsdocument bij het VPS, bij art. IV.2).
- Als 'functionele chef' formuleert de lijnmanager "*de verwachtingen en doelstellingen met betrekking tot de prestaties en de wijze waarop het personeelslid die prestaties moet leveren gedurende het kalenderjaar*". De mogelijkheid tot inbreng hierbij van een personeelslid neemt niet weg dat de functionele chef eenzijdig doelstellingen of verwachtingen kan opleggen (VPS, art. IV 3, §1, eerste lid). De functionele chef kan ook een remediëringstraject opstarten (VPS, art. IV 4.).
- De lijnmanager stelt een 'arbeidsreglement' vast (VPS, art. I 13, §1), dat wil zeggen verbijzonderingen inzake de werktijd, de organisatie van het werk en de flexibiliteit in dat verband.
- Naast de door de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, vastgestelde deontologische code, kan de lijnmanager een aanvullende deontologische code opstellen (VPS, art. II 7, §2).
- De lijnmanager is bevoegd voor het geven van toestemming in verband met 'cumulatie van beroepsactiviteiten' door personeelsleden onder zijn gezag (VPS, art. II 12, §2, (e)).

Bijlage 6. Bibliografie

- BROUNS, J. (2024), Beleidsnota Omgeving 2024-2029, ingediend door Jo Brouns, Vlaams minister van Omgeving en Landbouw, Vlaams Parlement, Stuk 138 (2024-2025) – nr. 1, Brussel, 15 november 2024.
- DEPRAETERE, M. (2024), Beleidsnota Energie en Klimaat 2024-2029, ingediend door Melissa Depraetere, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd, Vlaams Parlement, Stuk 141 (2024-2025) – nr. 1, Brussel, 15 november 2024.
- MINARAAD (2018) – Advies 2018|025 over de toekomstige Omgevingsraad - Advies over tien vragen inzake de op te richten Omgevingsraad, Brussel, 25 oktober 2018.
- MINARAAD – DAGELIJKS BESTUUR (2026), *Synthese – Ontwerpprincipes voor een 'Omgevingsraad'*, Brussel, 11 mei 2026
- VERHEEKE, J. (2026), *Mogelijke contouren 'omgevingsraad' – feitelijke analyse*, interne nota voor het Dagelijks Bestuur, Brussel, 7 mei 2026.
- VLAAMSE REGERING (2015), Visie 2050 – een Langetermijnstrategie voor Vlaanderen, Brussel, 10 maart 2016
- VLAAMSE REGERING (2024), *Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 – Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen*, Brussel, 30 september 2024
- WEYTS, Ben (2024), Beleidsnota Onroerend Erfgoed 2024-2029, ingediend door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn, Stuk 151 (2024-2025) – nr. 1, Brussel, 15 november 2024.